

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul II. — No. 26.

29 Iunie, 1897

O INSTITUȚIE INDISPENSABILA

De ani de zile cad mereu, pe fie-care zi, o mulțime de Români jertfe în lupta națională, și mai nimeni nu se gîndește la ei.

Intr'o luptă atît de înverșunată, cum este cea de peste munți, e fatal să fie victime.

Știm cu toții cît de pătimase sunt une ori partidele chiar sub regimul democratic; știm neajunsurile ce rezultă din guvernămîntul de partid. Partidul, ajuns stăpîn pe situația țării, acaparează toate funcțiunile Statului nu pentru oamenii de merit și capabili, ci pe seama partizanilor săi. Și dacă mai rămîn în serviciul Statului ici coala aderenți cunoscuți ai partidului advers, aceștia se găsesc ca frunza pe apă și nu știu ziua, cînd au să fie «rași». *Pretextul* spre acest sfîrșit îl găsește cu înlesnire ori ce guvern. Adese-ori cauzele cele mai neînsemnate sunt suficiente spre «a da afară» slujbași, ori cît ar fi ei de destoinici la locul lor, dacă nu sunt *politicește* agreeați de cei ce, într'un moment dat, au puterea de a distribui funcțiunile Statului.

Așa se întîmplă în Spania, în Italia, la noi înșine și încă în alte State cari, din o cauză sau alta, nu au isbutit încă

a introduce condițiuni de stabilitate în administrațiunea publică.

În asemenea casuri, funcționarii publici sunt vecinic la discrețiunea intereselor de partid și amenințați a fi aruncați în fie-care moment pe strade dimpreună cu familiile lor.

Dacă în State naționale spiritul de partid e atît de pornit, ușor își poate face ori și cine o idee despre soarta funcționarilor în Statele polinaționale, unde domină despotismul de rassă. Vai și amar de capul lor cînd se întîmplă, ca ei să fie de o altă naționalitate decît a stăpînitorilor!

Ne putem deci închipui în ce situații se găsesc Români din Transilvania și Ungaria, cari direct sau indirect, sunt atîrnători de bunul plac al guvernanților maghiari.

De prin epoca absolutismului austriac mai rămăseseră cîți-va funcționari români în serviciul Statului unguresc. Mulți din ei au trebuit să se retragă din funcțiunile lor și să îmbrățișeze alte profesii. Tot ast-fel s'a întîmplat și cu funcționarii români numiți de guvernele maghiare pe la începutul erei dualiste, cînd Maghiarii nu aveau încotro și, de ochii lumii, mai numeau ici-colea și cîte un Român în funcțiuni publice.

Incet cu incetul, pe măsură ce curentul fanatismului maghiar se întărea, cei mai mulți dintre acești funcționari de naționalitate română au fost siluiți sau să-și renege neamul, sau să părăsească serviciul Statului.

În timpurile din urmă, șovinismul maghiar pierzând ori, și ce pudoare politică și proclamând maghiarizarea naționalităților drept o dogmă de Stat, a lovit și lovește în toți Românii cari, fie în mod activ, fie în mod pasiv, refuză a se maghiariza.

Căzut-au deci și mereu cad nenumărați Români jertfe pe altarul naționalității noastre, pentru că dintre toate popoarele din Ungaria mai ales Românii luptă cu bărbăție, dar din nefericire, cu puteri disproporționate față de ale Maghiarilor.

Cei ce luptă fățiș în contra politicii maghiare, sunt dați în judecata celor ce sunt partizani fanatici ai acestei politici și e natural, ca toți acești Români să fie osindiți la amende grele în bani și la întemnițări.

Pentru aceștia ajutorul nu lipsește. — Dar nu la ei se referă deastădată articolul nostru.

Românii cari își agonisesc piinea lor de toate zilele sub oare care dependență de guvernul maghiar și organele sale, sunt destituiți din funcțiunile lor pentru motive de nimic. Mulți sunt dați afară pentru că sunt Români, pentru că vorbesc în familiile lor românește și țin la casele lor cite un ziar românesc!

Ar fi să umplem coloane întregi, dacă am voi să înșirăm casurile în cari Românii sunt aruncați pe drumuri fără vre o vină de domeniul condițiunilor obiective ce se cer la ocuparea unei funcțiuni.

Ori cine cunoaște liniile mari ale situațiunii politice-naționale din Ungaria și Transilvania va înțelege, că toți acești Români sunt victimele șovinistului sistem de maghiarizare.

Chestia e, ce se întâmplă cu acești oameni?

Dar înainte de a răspunde la această întrebare, trebuie să accentuăm, că același lucru se întâmplă și la *Slovaci*, și pentru că aceștia nu aveau unde se refugia, cei mai mulți «s'au pocăit» după învățăturile evangheliei de maghiarizare, și-au renegat, în cele din urmă, naționalitatea și au trecut cu arme și bagaj în tabăra dușmanilor neamului lor. Cu acest preț și-au salvat viața lor individuală, dar au slăbit în chip desastros puterea de rezistență a Slovacimii. E un lucru cunoscut, că cel mai mare contingent de Neo-Maghiari, de renegați, îl dau bieții Slovaci, pentru că oamenii lor prigonți de stăpînirea maghiară nu au unde emigra în apropierea poporului lor.

Dacă Românii de peste munți au fost scutiți pînă astăzi de acest flagel al re-negatismului, cauza e, că cei prigonți dintre ei veneau în «țară» unde găseau un teren pentru activitatea lor. Înainte vreme era ușor să găsească un asemenea teren aici, pentru că noi înșine ne găseam lipsiți de oameni cu carte și primem cu drag pe Românii cari puteau fi aplicați în serviciul tînărului nostru Stat.

Dar vremurile s'au schimbat. Țara noastră a făcut în cei din urmă treizeci de ani progrese vertiginoase. Numărul școalelor de tot felul s'a înmulțit în chip îmbucurător și pe fie-care an aceste școale ne dau tineri inteligenți, cu cunoștințe pozitive și cu diplome în regulă. De unde mai înainte eram buni bucuroși să primim pe Românii alungați de vicisitudinile politice din alte țări, în serviciul Statului nostru, astăzi începe a se ivi la noi înșine un proletariat de oameni cu carte. Locurile din administrațiunea noastră abia sunt suficiente pentru tinerii noștri, cari au studii în regulă, așa că nenorociții

Români cari sunt nevoiți să-și părăsească țara lor originală și să vină la noi, în cele mai multe casuri, nu mai găsesc nici un loc vacant aici.

Să ne închipuim un moment situația acestor nenorociți.

A casă, în Transilvania, ei resistă cu bărbăție tuturor tentativelor de a-i desnaționaliza și simt o tainică bucurie când aud și văd, că «ai lor» combat cu energie pe Maghiari. Sufletele lor sunt pline de o nemărginită încredere în drepturile și energia poporului român, și cu mândrie se gândesc, că există un Stat Român liber și neatârnat, și, în ori-ce cas, mai bine organizat și mai fericit decât Ungaria. Și când ispita se apropie de ei și le infățișează o situație materială bună în Ungaria pe prețul renegării, — ei simt revolta singelui lor și fala numelui de Român, și nu cedează. Și, cu drept cuvânt, ei își fac o înaltă virtute din această rezistență. Dar situația e grea. Forța publică, pentru un motiv *politic* sau altul, îi destitue. Abia atunci simțesc ei gravitatea pozițiunii în care au ajuns. Și dacă au nevastă și copii și se văd de odată fără hrană, regretul se incuibează în sufletele lor pentru «încăpăținarea» ce au manifestat-o față de dorințele stăpînirii. Femeia e femeie pretutindeni. Ea nu prea înțelege furtuna sentimentelor patriotice ce sbuciumă pieptul unui bărbat de caracter și de nobile simțiri. Ea nu vede decât interesele imediate și strimte ale familiei. Și e natural că în asemenea casuri, când bărbatul ei se pomenește destituit pentru că Maghiarii îl considerau «*Român naționalist*» sau «*ultraist*», femeia îl asediază cu vorbe tari și amare, cu reproșuri, cu lacrimi.....

Și plînge mama, plîng și copii.

Să te miri apoi că nenorocitul ia lumea în cap?

Și unde să plece el, care de regulă nu știe decât românește și ungurește și,

poate, în viața sa nu bănuise măcar, că odată are să fie nevoit a-și părăsi patria spre a-și căuta în altă parte un teren de muncă?

Firește că pleacă în «Țară», în România, la care de atâtea ori s'a gândit cu drag și cu mândrie, și unde, — după părerea ce domină în satul sau județul său, — frații «de dincolo» sunt sprijiniți cu dragoste și mîngîiați. Și vine aici. După două trei zile, după ce a bătut la toate ușile și s'a prezentat cu felurite bilete de recomandare, o amară decepțiune îl copleșește: el nu găsește nicăeri nici un «post».

Cînd plecase de acasă, el nu avusese bani de prisos. De abia îi ajungeau de drum pînă la București. Nenorocitul venise cu siguranța, că o să găsească e aici vr'o slujbă, fie cît de mică. De odată se trezește în fața crudei realități: nici slujbă, nici bani de reîntoarcere măcar, nici hrană nici o nădejde.

Nu sunt două, sau trei asemenea casuri, ci *nenumărate*. Pe fie-care zi vin cîte 3—4 asemenea Români și mereu se repetă cazul, că trebuie să le faci cîte o listă de subscripție spre a le procura mijloacele de a se putea înapoia în comuna lor de unde au venit.

Cu ce sentimente se înapoiază acești oameni?!....

Și nu ar fi nimic, dacă deprimarea și descurajarea s'ar mărgini la ei și ar rămînea înmormîntate în inimile lor. Dar aceste casuri se cunosc ușor și lumea de rînd ușor generalizează cauza, și din gură în gură merge vorba: «*De ce s'a apucat la ceartă cu Ungurii*», «*De ce n'a ținut cu stăpînirea*»!....

Nu ar fi deci de mirat, ca și deprimarea și descurajarea să se generalizeze între Românii de peste munți, și în consecință curajul și spiritul de abnegare să diminueze. —

Trebue să ne dăm seamă de efectele

triste ale unei asemenea deprimări generale pentru ca să înțelegem, că nu trebuiesc astupate resuflătorile ce existau pînă acum.

Sunt destule mici funcțiuni, mai ales de caracter *particular*, dintre cari s'ar putea reserva câte-va și pe seama acestor destituiți ai soartei.

Pe la bănci, pe la case de comerț și industrii, pe la moșii etc, sunt locuri cari ar putea fi date acestor oameni tot așa de bine, cum se dau, prea adesea, la fel de fel de venetici de alte nații.

Sunt negreșit mulți bancheri, comercianți, industriași, moșieri, cari ar fi mulțumiți, dacă pentru anumite posturi ar

găsi Români, dar cum ei nu pot pierde timp căutîndu-i, firește că le ocupă cu cine le vine la îndemînă.

De aceea cred, că ar fi să săvirșim o bună faptă națională, dacă am institui, poate pe lîngă Ligă sau alt-fel, un birou de informațiuni, care ar avea să înregistreze toate locurile vacante de asemenea natură și ar putea da celor năpăstuiți o mină de ajutor.

Atrag atențiunea cititorilor Ligii asupra acestei chestiuni, care merită a fi discutată și resolvită într'un sens corespunzător intereselor noastre generale.

Delavale.

CATOLICII MAGHIARI

DESPRE

ACȚIUNEA ROMÂNILOR UNIȚI

etitorii noștri știu, că atît prelații români greco-catolici de peste munți în conferința lor de la Blaj, cit și clerul și poporul românesc, de aceeași religione, întrunit, prin reprezentanții săi, în conferința de la Cluj, au luat hotărîri aproape identice: de a nu participa la Congresul catolicilor maghiari și de a cere o autonomie de sine stătătoare pe seama bisericii lor unite cu Roma.

Era natural, ca presa maghiară să verse foc și pucioasă aflînd despre aceste hotărîri virile ale Românilor cari, cu chipul acesta, își feresc instituțiunile lor bisericești și școlare de supremația Maghiarismului catolic.

Prelații și preoții catolici din Ungaria, deși se luptă la cuțite cu guvernul ma-

ghiar, nu sunt nici ei veseli de aceste soluțiuni. Interesul lor confesional și aspirațiunile lor ultramontane îi făceau să dorească și să lucreze chiar ca biserica română să fie mai mult, decît ce este, apropiată de catolicism.

Ziarul clericalilor maghiari, «*Alkotmany*» își exprimă necazul său în această privință într'un comentariu foarte iritat asupra conferinței de la Cluj, zicînd între altele:

«Între mireni români sunt vr'o cîți-va domni cari au legături parte cu guvernul unguresc, parte cu elementele naționaliste extreme ale Românilor, și ast-fel țin ca și pe terenul bisericesc să-și urmărească tendințele lor separatiste.

Dar această atitudine nu are nici o legătură (?) cu acei Episcopi români cari mai deună-zi au ținut și ei o conferință la Blaj. Aceasta se vedește mai ales din faptul, că pe cînd conferința de la Cluj accentua

principiul «*bisericii libere în Statul liber*» și cerea pe seama bisericii române unite autonomie cu desăvîrșire separată și neatîrnată de a catolicilor, — tot în acel timp Episcopii români, în conferința lor de la Blaj, au hotărît că ar fi dispuși a lua parte la congresul catolic, dacă li s'ar lua în considerare dorințele lor ce vor fi exprimate în Memoriile și adresele pe care le vor înainta Primatului.» (!)

Din această cauză, organul politic al catolicilor nu atribuie o deosebită semnificațiune conferinței de la Cluj a mirenilor și a clerului român.

Cu alte cuvinte, catolicii speră că Prelații români tot vor participa, în cele din urmă, la Congresul catolic și vor admite, ca, în anumite condițiuni, autonomia centrală catolică să absoarbă și organizațiunea bisericii românești unite.

Nu știm, ce informații va fi avînd ziarul clerical de la Budapesta, nouă însă nu ne vine să-l credem.

În presa română de peste munți nu s'a afirmat nimic în acest sens. În deosebi, *Unirea* de la Blaj n'a făcut, cu nici un cuvînt, amintire că ar fi vorba, ca Episcopatul să ia parte la Congresul catolic, și mai ales că însuși acest Episcopat, și încă în conferința sa de la Blaj, ar fi hotărît această condiționată participare.

Prin urmare, preținsele informațiuni ale lui *Alkotmany* nu pot fi decît expresia unor *pia desideria*, ceea ce e lesne de înțeles.

Prelații români sunt pe deplin conștienți, că biserica de sub îngrijirea lor sufletească are un caracter *național*, și că nici o modificare esențială nu i se poate face fără consimțimîntul credincioșilor ei.

Cum s'ar putea deci presupune măcar, că Episcopii ar fi luat la Blaj hotărîri în sensul unei neatîrnate autonomii, dar cu reserwațiunea mentală de a participa la Congresul catolic și de a-și da învoirea lor la o comună și unitară organizațiune a autonomiei greco-catolice românești cu cea catolică maghiară, în anumite condițiuni? N'a fost vorba de oare-cari condițiuni, pentru că nimeni dintre Români greco-catolici nu vrea să știe de nici o comunitate autonomistă cu catolicismul unghuresc.

Insinuațiunea aceasta a monitorului clerical de la Budapesta este deci un act de irreverență față cu șefii bisericii române unite. Nu ne îndoim, că faptele au să dea o radicală desmințire acestei alegațiuni și au să dovedească, că Episcopatul român e unit în gînd și în simțiri cu clerul și poporul românesc.

Dar chiar presupunînd un moment, că unul sau altul dintre Episcopii români ar fi înclinînd a participa, în certe condițiuni la Congresul catolicilor, hotărîrile mirenilor și clerului la Cluj sunt atît de clare și de categorice, încît e imposibil de admis, că acel Episcop și-ar mai menține și astăzi ideia pe care ar fi avut-o înainte de această conferință.

Loyola.

DELIMITARE NAȚIONALĂ ÎN AUSTRIA

Lupta națională în Austria ia proporțiuni din ce în ce mai mari și dă ast-fel o peremtorie desmintire aserțiunilor gălăgioase, ce porneau din tabăra socialismului «inter-național», că chestiile naționale nu ar mai fi prezentând interes pentru popoare, că ele ar fi chestiuni meșteșugite și că lumea modernă nu ar mai fi vrînd să știe decît de interese pur economice.

Toți acești doctrinari internaționaliști se pot convinge azi, că omul nu trăește numai cu pîne, ci și cu cuvîntul lui Dumnezeu, cum se zice.

Cu toate că trăim într'un timp, cînd agitațiunea socialistă aruncă valuri mari în literatura politică, în presa periodică, în întruniri și manifestațiuni de stradă — cu toate că această agitațiune e destul de puternică și în Austria, ea nu numai că nu a putut slăbi entuziasmul popoarelor de acolo pentru drepturile lor de naționalitate, ci din contră: aceste lupte naționale au luat toemai acum un avînt mai intens și mai puternic ca ori-și cînd.

O mișcare națională *serioasă* este productul conștiinței naționale dezvoltate într'un popor năpăstuit de altul. Product natural, această mișcare interesează *toate* straturile popoului și nu încetează, pentru că *nu poate*, înceta cît timp revendicațiunile naționale nu sunt satisfăcute.

Sunt deci ridicole toate profețiile utopiștilor socialiști, că mișcările naționale ar fi în declin. N'au aceste spirite superficiale decît să-și dea seamă de intensitatea luptelor naționale din Austria, spre a înțelege și ele absurditatea profețiilor lor.

* * *

Germanii din Boemia cer cu insistență și impetuositate, ca dispo-

șiunile ministeriale în privința aplicării celor două limbi în administrația Boemiei să fie abrogate.

Cehii declară, că o asemenea abolițiune ar fi un act de vrăjmășie din partea guvernului față de ei.

În ambele tabere domnește o nepusă iritațiune și un înverșunat spirit de luptă.

În asemenea împrejurări, guvernul e nevoit a se gîndi la *alte baze* pentru o *nouă acțiune* de împăcare a spiritelor. E nevoit mai ales în urma atitudinii *quasi-revoluționare* a Germanilor. Aceștia, deși sunt divizați în mai multe partide, deși s'au certat ani de arîndul între sine, sunt azi uniți în lupta lor față de hegemonia ceho-slavă ce-i amenință în Țările Boeme. Ast-fel Germanii *naționali*, cei *progresiști* (sau *liberali*) și cei din *partidul poporal* au luat o comună hotărîre a face tot ce le stă prin putință, *ca toate comunele germane, urbane și rurale, să refuze a mai percepe contribuțiuni pe seama Statului.*

Hotărîrea aceasta a fost deja executată de mai multe comune ale căror consilii comunale sunt compuse numai, sau în majoritate, de Germani.

Se zice deci că contele Badeni ar fi decis a convoca reprezentanți de ai Cehilor și de ai Germanilor la conferințe în Praga, spre a le da putința a se înțelege direct.

În acest timp mai mulți fruntași germani fac, în ziarele vieneze, fel de fel de propuneri de împăcare.

Între aceștia sunt mai ales domnii *Iuliu Lippert*, Vice-Mareșalul Boemiei, și profesorii universitari Dr. *Emil Pfersche* și Dr. *Iosif Ulbrich*.

Despre propunerea celui d'întîiu vorbim în altă parte a revistei noastre. Cei doi din urmă publicară mai deunăzi în «*Neue freie Presse*» un întreg proiect de lege asupra unei părți a diferendului ceho-german. Nu putem intra aici în detaliile acestui proiect. Pentru noi e suficient, să vedem care

e principiul de căpetenie din care el pornește. În această privință și ideile d-lui Lippert se apropie de acest proiect: toți acești trei fruntași germani accentuează *necesitatea delimitării etnografice a celor două naționalități* din Boemia.

E admisibil acest princip în resolvirea chestiunilor de naționalitate?

Eu, care nu discut această chestie decât academicește, ca să zic așa, găsesc nu numai că e admisibil acest princip, dar el mi se pare, în afară de autonomie, singurul princip serios și practic când vorba e a reconcilia două sau mai multe naționalități în cadrele unei largi organizațiuni de Stat.

Cehii cer o autonomie; ei vor ca poporul lor să fie constituit într'o individualitate de Stat. Dreptul lor în această privință e irecusabil. Dar nici un om nepărtinitor nu va admite, că Cehii, *din punctul de vedere al principiului de naționalitate*, ar avea dreptul să pretindă în acelaș timp o pozițiune de *hegemoni* față de cele vr'o trei milioane de Germani din Boemia

Nu e deci nici o mirare, că Germanii se feresc din resputeri de întemeierea unui Stat boem în limitele *istorice*, și cuprinzându-i ast-fel și pe ei. Mai curînd sau mai tîrziu soarta lor, în cadrele acestei „avitice“ constituțiuni boeme, ar deveni identică cu a Germanilor, Românilor și Slovacilor din Ungaria.

Dacă, în virtutea principiului de naționalitate, Cehii au dreptul a-și forma un *Stat național ceh* pe teritoriul pe care ei locuiesc *în masse compacte*, tot așa nu se poate contesta nici Germanilor din Boemia dreptul de *a se separa* de ori-ce comunitate politică directă cu Cehii, și a se constitui pe *al lor teritor na-*

țional în felul pe care-l vor crede ei nemerit. Principiul național nu este de loc echivalent cu dreptul istoric. Acestea sunt două principii deosibite, și numai grandomania Polonilor și a Ungurilor a încercat să le confunde, pentru că dintr'o revendicațiune cu desăvîrșire modernă și mai ales etică, cum este principiul naționalităților să-și făurească titluri feudale de drept întru stăpînirea și exploatarea altor naționalități.

Negreșit, pentru ca lupta Germanilor pentru delimitarea lor națională în Boemia să poată deștepta simpatiiile oamenilor nepărtinitori, ei ar trebui să înțeleagă, că măsura cu care vor să li se măsoare lor, ei trebuie s'o admită și *în celelalte chestii naționale*.

Delimitare națională și autonomie cer și *Rutenii* din Galiția, *Slovenii* din Stiria, Craina, Carintia, etc, *Italianii* din Trentin.

Decît, aceiași Germani cari cer delimitare națională în Boemia, Moravia și Silesia, nu vor să auză măcar de delimitarea celorlalte naționalități. Și precum Cehii califică pretențiunile Germanilor din Boemia, de a fi delimitați și separați de către ei, drept o „sfîșiere a țării“ (*Landeszerreissung*) tot ast-fel vociferează și *Nemții* când vine vorba la delimitarea celor l'alte naționalități și tot așa vorbesc și ei, în aceste casuri, de o «sfîșiere a imperiului» (*Reichszerreissung*).

Principiul generalizat al delimitării naționale și sistemul federativ, pe baza celei mai largi autonomii, sunt temeliile puternice pe cari se poate închipui o resolvire serioasă și durabilă a chestiunii naționalităților din Austria și — din Ungaria.

Germanii vor trebui să se convingă mai întîi de acest adevăr, dacă e ca o resolvire să fie posibilă.

O SCHIȚĂ ISTORICĂ ASUPRA STAREI BUCOVINEI

IN TRECUT ȘI PRESENT

(Sfârșit)

D) Comunele din diferitele districte ale Bucovinei cari sunt periclitate de potopul Slavismului (Rutenismului).

CĂPITĂNATUL (DISTRICTULUI POLITIC) CERNĂUȚI	Impărțirea politică Impărțirea judecătorească	NUMIREA DIFERITELOR COMUNE URBANE ȘI RURALE	Comune răză- șești sau de mazili	Români	Ruteni	Germani	Jidani	Poloni	Alți străini	Suma totală a locuitorilor comunei
a) Districtul judiciar Cernăuți		1. Orașul Cernăuți cu cele 5 suburbii (cu statut propriu).	—	7.624	10.384	9.833	17.359	7.610	1.361	54.171
		2. Camena	—	42	1.932	12	92	14	4	2.096
		3. Ceahor	—	916	1.070	3	51	30	—	2.070
		4. Corovia	—	750	704	12	15	—	—	1.481
		5. Cotul Bainschi	—	25	288	8	6	—	—	327
		6. Cucurmare	—	1.864	6.135	47	411	207	13	8.677
		7. Lucavița	—	18	1.503	5	67	—	12	1.605
		8. Ludi-Horecea	—	252	305	22	37	—	14	630
		9. Mamaieștii-Noi	—	5	2.523	2	117	12	—	2.659
		10. Mihalcea	1	317	2.233	4	139	—	8	2.701
		11. Meloghia	—	2.168	1.077	1.453	265	19	3	4.985
		12. Țurin	1	75	617	22	115	28	4	861
			2	14.056	28.771	11.423	18.674	7.920	1.419	82.263
b) DISTRICTUL JUDICIAR SADAGURA		13. Bila	—	4	308	12	20	—	3	347
		14. Boian (tîrg)	—	3.828	1.055	223	1.016	232	88	6.442
		15. Buda	—	769	78	4	51	24	—	926
		16. Cernauca	—	78	1.769	36	205	196	3	2.287
		17. Gogolina	1	84	309	—	31	23	2	449
		18. Jugica-Veche	—	150	2.919	140	213	81	16	3.519
		19. Lehuceni-Tăutului	—	24	489	—	24	152	—	689
		20. Lencești (Lencăuți-Privat)	—	2	1.019	7	49	23	—	1.100
		21. Noauă-Suliță	—	472	149	56	383	63	—	1.123
		22. Rărancea	—	69	3.869	4	245	118	23	4.328
		23. Rohozna	—	9	2.218	—	1.322	418	—	3.967
		24. Sadagura (tîrg)	—	54	796	15	3.807	241	103	5.016
		25. Slobozia-Rărancea	—	40	1.063	13	45	9	—	1.170
	26. Șerăuții de Jos	—	3	790	—	54	14	7	868	
	27. Șerăuții de Sus	—	3	1.642	8	65	118	20	1.856	
	28. Șubraneț	—	3	1.639	—	37	41	—	1.720	
	29. Toporăuți	—	9	4.649	20	466	63	9	5.216	
	30. Văslăuți	1	1	2.097	10	145	56	1	2.310	
			—	5.602	26.858	548	8.178	1.872	275	43.333
			4	19.658	55.629	11.971	26.852	9.792	1.694	125.596

Impărțirea politică	Impărțirea judecătorească	NUMIREA DIFERITELOR COMUNE URBANE ȘI RURALE	Comune răză- șeși sau de mazili	Români	Ruteni	Germani	Jidani	Poloni	Alți străini	Suma totală a locuitorilor comunei	
5. CĂPITĂNATUL RĂDĂUȚI	a) Distr. Jud. Sădăuți	66. Burla	—	1.450	159	—	32	—	—	1.641	
		67. Milișăuții de Sus	—	566	1.697	238	52	—	11	2.564	
		68. Rădăuți (oraș)	—	3.203	443	4.245	4.235	478	241	12.895	
				—	5.219	2.299	4.533	4.319	478	252	17.100
	b) D. J. Relețin	69. Seletin	—	114	2.937	294	497	41	255	4.138	
		70. Șipot	—	10	2.257	43	232	—	13	2.555	
			—	124	5.194	337	729	41	268	6.693	
				—	5.343	7.493	4.870	5.048	519	520	23.793
	6. CĂPITĂNATUL SIRET	Districtul judiciar Siret	71. Baineț	1	365	38	245	31	56	1	736
			72. Balcăuți (Laudonfalva)	—	39	1.305	4	16	—	22	1.386
73. Botușănița			1	47	396	4	16	—	1	464	
74. Camenca			—	615	2.750	29	92	33	—	3.519	
75. Cerepcăuți			—	12	1.017	44	51	62	—	1.186	
76. Chindești			—	22	624	5	33	—	—	684	
77. Climăuți			—	1	1.275	10	22	—	1	1.309	
78. Dimca (Trestiana)			—	652	55	13	45	20	—	785	
79. Gherbăuți			—	40	631	—	12	—	8	691	
80. Gropana (Rudești)			—	1	266	5	16	—	6	294	
81. Hliboca (tîrg)			—	157	2.882	445	296	140	27	3.947	
82. Mihuceni			—	4	702	—	35	—	3	744	
83. Negostina			—	16	1.231	24	43	13	1	1.328	
84. Prevorochi			—	591	36	—	11	—	7	645	
85. Rogojești			—	259	815	12	33	13	9	1.141	
86. Sînt Onufri (Minăstioara)			—	693	87	323	29	7	8	1.147	
87. Sinăuții de Jos			—	343	552	34	98	12	9	1.048	
88. Sinăuții de Sus	—	336	17	4	6	—	—	363			
89. Siret (oraș)	—	654	1.666	1.332	3.014	422	71	7.159			
90. Slobozia-Berlințe	—	26	256	16	16	10	—	324			
91. Stîrcea (Berlințe)	—	51	511	7	41	89	—	699			
92. Șerbăuți	—	49	1.433	16	68	16	10	1.592			
93. Terebleștii Românești	—	1.967	123	117	79	391	14	2.691			
94. Tereșeni	—	85	736	148	125	—	16	1.110			
95. Vășcăuți pe Sirete	—	12	717	—	9	91	2	831			
96. Volcineț	—	434	1.556	1	52	16	6	2.065			
		2	7.471	21.677	2.838	4.289	1.391	222	37.888		
7. CĂPITĂNATUL STOROJINET	Districtul judiciar Stoenestii	97. Bărbești	1	12	1.614	—	189	—	—	1.815	
		98. Bobești	1	116	1.821	21	52	—	7	2.017	
		99. Cabești	1	78	702	—	181	10	—	971	
		100. Călineștii pe Ceremuș	—	6	842	4	80	16	—	948	
		101. Costești	1	1.193	925	—	372	20	5	2.515	
		102. Ceartoria	—	3	654	—	76	10	—	743	
103. Stănești-de-Jos pe Cere- muș (tîrg)	1	5	1.880	186	909	15	1	2.996			
104. Stănești-de-Sus pe Cere- muș	1	11	1.508	6	182	105	6	1.818			
105. Voloca pe Ceremuș	1	6	1.017	—	46	10	—	1.079			
		7	1.430	10.963	217	2.087	186	19	14.902		

Impărțirea politică	Impărțirea judecătorească	NUMIREA DIFERITELOR COMUNE URBANE ȘI RURALE							Suma totală a locuitorilor comunei		
		Comune răză- rești sau de mazil	Români	Ruteni	Germani	Jidani	Poloni	Alți străini			
7. CĂPITĂNATUL STOROJINEȚ		Transport	7	1.430	10.963	217	2.087	186	19	14.902	
	b) Districtul Judiciar Storojineț	106. Bănila Moldovenească	1	1.890	1.287	63	665	431	1	4.337	
		107. Broscăuții Noi	1	670	792	1	47	16	1	1.527	
		108. Broscăuții Vechi	1	1.763	361	21	137	—	10	2.292	
		109. Cîreș	—	981	190	—	138	77	—	1.386	
		110. Comărești	—	91	1.117	41	224	28	—	1.501	
		111. Corcești	1	862	219	7	35	—	3	1.126	
		112. Davideni	—	1.479	215	—	171	32	—	1.897	
		113. Jadova	1	70	2.604	589	500	57	2	3.822	
		114. Panca	1	8	1.831	15	185	42	8	2.089	
		115. Slobozia-Comărești	1	44	830	11	89	—	—	974	
		116. Storojineț (tîrg)	—	1.972	988	424	2.102	441	33	5.960	
			7	9.830	10.434	1.172	4.293	1.124	58	26.911	
			14	11.260	21.397	1.389	6.380	1.310	77	41.813	
	8. CĂPITĂNATUL SUCEAVA	Districtul Judiciar Suceava	117. Călineștii lui Cuparenco	1	346	737	8	38	—	5	1.134
			118. Călineștii lui Ienache	—	52	466	5	24	—	1	548
119. Dănilă			—	108	564	22	27	—	—	713	
120. Găureni			—	54	174	—	8	—	—	236	
121. Hatna			—	49	2.128	45	28	10	3	2.263	
122. Iacobești (Fogodisten)			—	385	55	17	31	—	141	629	
123. Ipotesti			—	10	1.491	3	18	—	—	1.522	
124. Ițcani-Gara			—	2	26	153	276	190	64	711	
125. Lipoveni (sub Prisaca)			—	17	480	4	6	—	7	514	
126. Mereței			—	16	1.455	—	114	10	9	1.604	
127. Mitocul-Dragomirnei			—	1.361	800	697	175	45	5	3.083	
128. Petrăuți			—	2.318	265	55	87	40	11	2.776	
129. Românești			—	581	44	18	38	14	8	704	
130. Sint Ilie	—	43	8	1.241	123	47	46	1.508			
131. Slobozia (Milișăuții de Jos)	—	44	390	15	35	10	4	498			
132. Suceava (oraș cu 4 suburbii)	—	2.417	644	2.214	3.751	879	315	10.221			
		1	7.795	9.727	4.497	4.779	1.245	620	28.663		
9. CĂPITĂNATUL VIJNIȚA	b) Distr. jud. Vășcăuți	a) Distr. jud. Ușje-Puțila e cu desăvîrs. rutenizat	—	—	11.125	65	1.480	47	32	12.749	
		133. Bănila Rusească	1	2	3.607	8	1.023	191	—	4.831	
		134. Carapciu pe Ceremuș	1	11	3.653	7	449	66	1	4.187	
		135. Slobozia-Bănila (Pansca dolena)	—	5	592	—	282	16	—	895	
		136. Vășcăuți pe Ceremuș	—	1	3.247	107	892	757	1	5.005	
		137. Vilaucea	1	4	2.868	—	599	—	—	3.471	
		138. Zamostia	—	1	1.292	5	146	—	3	1.447	
				3	24	15.259	127	3.391	1.030	5	19.836
c) Distr. jud. Vijnița	139. Berhomet pe Siret (tîrg)	—	100	4.087	549	229	328	74	5.867		
	140. Lucavăț pe Siret	—	21	2.336	16	403	34	14	2.822		
	141. Mareniceni	—	1	744	—	52	—	—	797		
	142. Mega	—	1	427	11	59	—	4	502		
	143. Mihova	—	9	1.901	6	496	—	21	2.433		
	144. Milie	—	4	1.728	3	382	82	—	2.199		
	145. Șipot pe Siret	—	1	555	—	24	—	6	586		
	146. Vijnița	—	7	318	46	4.332	222	12	4.937		
		—	144	12.096	631	6.577	566	131	20.145		
		3	168	26.355	758	9.968	1.596	136	39.981		
In comunele periclitare din întreaga Bucovina sunt :		(*) 26	55.978	183.401	29.934	61.940	18.458	3.752	353.463		

(*) Afară de comunele răzășești notate mai sunt încă și altele, așa: a) în Căpitanatul Coțman comunele răzășești Boiancica, Cuciurmic, Culeuți, Horoșăuți, Ivancăuți, Nepolocăuți, Piedcăuți-Topeni, Valea și Verbăuți, cari pierzindu-și limba, nu însă și conștiința națională au fost trecute în statistica oficială ca comune rusești; b) apoi în căpitanatul Siret comunele Băncești, Calafindești și Moșenița cari pînă acuma încă nu s'amenințate de rutenizare; c) în fine în Căpitanatul Storojineț comunele Budeni, Carapciu pe Siret, Igești, Iordănești, cari încă nu s'periclitare de potopul Slavismului și comuna Dracineț tot în acest Căpitanat, care perzînd limba s'a trecut în statistică ca comună rutenă.

Privind tabela de față vedem și mai amănunțit fie-care comună din Bucovina periclitată de groaznicul potop al Slavismului, al cărui număr se urcă la 146 comune urbane și rurale cu o populațiune de 353.463 suflete, va să zică mai mult decît jumătate din numărul întregii populațiuni a Bucovinei, din care abea 55.978 sunt Români, pe cînd Ruteni sunt 183.401, Germani 29.934, Jidani 61.940, Poloni 18.458 și alți străini 3.752. Dacă mai adăugăm la acest număr de 146 comune periclitare de Slavism încă numărul de 64 comune deja cu totul rutenisate cu o populațiune de peste 80.000 numai Ruteni afară de alți străini, apoi ori-cine poate vedea și înțelege, ce pericol cumplit și groaznic amenință națiunea română din Bucovina. (1)

Spre completarea icoanei despre starea actuală a Bucovinei și în special a grelei pozițiuni a Românilor bucovineni mai adăugăm aci, că: precum Austro-Ungaria e un conglomerat de popoare de diferite națiuni și limbi cari caută fie-care cu ochi galeși la cea laltă, fie-care cu pretențiuni de supremație și preponderare una asupra alteia și cu speranța de emancipare de sub egemonia Impărăției dualistice, așa și Bucovina, această mică țărișoară în timpul de față a devenit o icoană fidelă în miniatură a Impărăției austriace, conținînd în sine pe lingă poporul autohton român destule elemente din toate cele l'alte po-

poare ale Imperiului, mai ales însă foarte numeroase elemente slave și jidovești venite din invecinata Galiție, lihnite, flămînde și degenerate, cari însă în loc de mulțumire pentru buna primire din partea ospitalierilor și omenoșilor Români toate la un loc coalisate sub aripile Guvernului se luptă cu ură și înverșunare spre nimicirea și exterminarea generoasei națiuni române în toate privințele: Jidovii spre a-i sărăci cu desăvîrșire, Rutenii spre a-i slavisa, Polonii spre a-i uni politicește și bisericește cu Galiția, Germano-Jidanii spre a-i germanisa și predomina, Cehii spre a-i slavisa și tiranisa și toți împreună spre a-i pierde cu totul, a se ridica însuș pe ruine și a se împărți în moștenirea lor.

Deci fiind împrejurările atît de nefericite și starea lucrurilor așa de încordată, dacă în curînd toată suflarea românească din Bucovina nu se va uni grabnic ca un singur om, avut și sărac, tînăr și bătrîn, cleric și luman, de la Vlădică pînă la opincă și nu vor lupta umăr la umăr toți pentru unul și unul pentru toți în toate nevoile, afacerile și împrejurările vieței, mai ales spre ridicarea stărei culturale, morale și materiale și spre desvoltarea și întărirea simțului național, apoi un trist și dureros sfîrșit așteaptă pe națiunea română bucovineană: nimicirea ei totală din partea neadormiților și înverșunaților ei dușmani de moarte!

CRONICA GENERALA

CHESTIA NAȚIONALĂ ȘI AUTONOMIA CATOLICĂ

Siarele ungurești continuă a se necăji pentru că Români greco-catolici nu vor să fie fuzionați în organizația autonomiei catolice maghiare.

(1) Lucrarea de față e alcătuită după isvoare temeinice și autentice și după starea adevărată a lucrurilor cari se petrec în Bucovina.

Budapesti Hirlep zice, că e peste putință să vorbești de autonomia catolică fără să vezi legăturile acesteia cu chestia naționalităților. Ziarul unguresc spune apoi, că Români greco-catolici își bazează declarațiunile lor separatiste pe faptul, că biserica greco-catolică omână nu stă sub jurisdicțiunea Primatului maghiar de la Strigon (sau Gran). Dar acest argument nu i se pare suficient moni-

torului șovinist pentru ca Românii să se separe de comunitatea autonomistă cu catolicii maghiari. Și voinicos cum e din fire, „Budapesti Hirnap“ o spune verde: *«Neparticiparea Românilor greco-catolici la Congresul catolic unguresc nu exclude posibilitatea ca autonomia catolică să fie alcătuită și pe seama lor»...*

Care va să zică dragoste cu sila? *«Autonomie»* cu jandarmi? !...

Dar foaia maghiară nu vorbește decît în ipoteză, pentru că tot ea adaugă, pe un ton recriminativ, că legea despre libertatea cultelor vorbește de biserici *catolice deosibite*, după cum ritul le este *latin, grecesc sau armenesc* și ast-fel biserica română greco catolică este, în virtutea dreptului public al Ungariei, o biserică *deosibită* de celelalte.

Și apoi ziarul continuă: *«Ast-fel această biserică posedă o existență juridică deosebită și dacă nici nu vrea să ia măcar parte la Congresul organizator al autonomiei catolice, — nu-i poți face nimic.»*

Recunoaște deci șovinistul de la Budapesta dreptul bisericii române unite la o autonomie deosibită, pentru că nu are încotro, dar amarnic îi arde ungureasca și crăiasca lui inimă tricoloră, că *mussai* să facă el această constatare. Dar încalte își răsbuna, zicînd: *«Astă-zi, grație intelpeciunii legiuitorilor maghiari, legea sprijinește aspirațiunile greco-catolicilor români. Prin urmare, să nu bine voiți a face răspunzător de această stare pe Papa Piu al IX, ci acea legislațiune care n'a avut nici o simțire pentru faptul că forța naționalităților se manifestă mai ales pe teren bisericesc. Nu era de ajuns, că biserica greco-orientală se desfăcu în 1848 în două biserici deosibile (cea sîrbească și cea românească) ci am mai creat o altă biserică românească deosibită. Iacă roadole politicii maghiare în chestiile bisericesti!»...*

Înțelegem și noi această adîncă durere de care suferă gazeta ungurească pe aceste vremuri de călduri tropicale. Dar poate va fi existînd și la Budapesta admirabila instituție a dușelor cu apă rece?

REVIZUIREA CONSTITUȚIUNII AUSTRIACE

Impasul, în care a intrat guvernul contelui Badeni publicînd cunoscutele dispozițiuni ministeriale în chestiunea limbilor naționale în Boemia, face pe unele ziare germane să accentueze tot mai des necesitatea unei revizui a constituțiunii Austriei.

Un membru fruntaș al partidului german progresist, Vice-Mareșalul Boemiei d. *Iuliu Lippert* publică mai zilele trecute în *Neue freie Presse* un articol în chestia dispozițiunilor ministeriale, zicînd între altele, că *introducerea federalismului în Austria* nu ar fi un rău atît de mare pe cît îl socetesc de regulă Germanii progresiști. Ceea ce amenință azi pe Germani, zice d. *Lippert*, este *centralismul ceh*. Tocmai spre a evita această primejdie, Germanii sunt nevoiți a-și alcătui un program federalist....

«Deutsches Volksblatt» discutînd acest articol zice în această privință următoarele: D. *Lippert* punînd, cu drept cuvînt, în evidență pericolul unui centralism ceh (adică a unui Stat istoric boem și hegemon asupra Nemților din Boemia, Moravia și Silezia) ne dă argumente puternice pentru necesitatea unei revizui a constituțiunii. Mai avem noi, Germanii din Austria, vr'un interes să susținem constituțiunea centralistă, mai ales că de mult acest centralism nu mai are un caracter german, ci el servă *Slavilor* a proceda agresiv față cu noi. De aceea, Germanii trebuie să abandoneze marota centralistă pentru care ei, de la 1860, și au risipit toate puterile.

CURRENTUL FEDERALIST ÎN AUSTRIA

Duminica trecută a rostit Prințul Dr. *Frederic de Schwarzenberg* un important discurs în colegiul său electoral de la Budweis în Boemia.

Acest Prinț, de origină German, face parte din aristocrația feudală a *Cehilor* și este deputat în Camera Austriei. Pozițiunea sa socială și trecutul său politic fac, ca ziarele din Austria să atribue discursului

său o deosebită însemnătate. Prințul a declarat, că majoritatea parlamentară pe care se razimă Contele Badeni ține cu sfințenie la principiul *autonomist, al egalității și al echivalenței tuturor popoarelor* din Austria. Această majoritate s'a înghetabat anul acesta spre a apăra *individualitatea și drepturile regatelor și țărilor pe baza dreptului istoric și spre a înlătura centralismul politic din constituția Austriei.*

Noi vrem, zice Prințul, ca punctul central al vieții publice al popoarelor să reside *în Camerile țărilor*, și că de competența Parlamentului central să nu releveze alte afaceri decât acelea, cari într'adevăr sunt comune între deosebitele țări.

Intre Germanii și Cehii din Boemia trebuie să se facă un aranjament. Dar e imposibil ca acest aranjament să fie restrîns numai la Boemia. *Și alte națiuni pretind aceleași drepturi ca Cehii. Prin urmare, o transacțiune trebuie să se facă pe o basă generală și în toate țările; și va necesita o corectură a actualei constituțiuni.*

AUSTRIACII ÎN CONTRA MAGHIARILOR

Mai deună-zi s'a întrunit la Viena Congresul morarilor din Austria, la care a luat parte și primarul Vienei d. dr. *Lueger*. Congresul a primit în unanimitate, după cite-va fulgerătoare discursuri *anti-maghiare*, o moțiune *în contra reînnoirii pactului dualist cu Ungaria.*

Dr. Lueger, cu toate că este azi primar al Vienei a dovedit cu această ocazie, că nu numai că nu retractează nimic din ideile sale anti-maghiare pe cari dăse lupta în opoziție, ci le accentuează și astăzi cu acelaș curaj, cu aceiași consequență și energie ca mai înainte. El se declară în plin Congres, solidar cu hotărîrea aceasta, accentuă că Austriacii trebuie să stăruiască a redobîndi față cu Ungaria influența lor de odinioară. El termină zicînd, *că va fi neobosit în lupta sa în contra Ungariei, pînă nu va fi frîntă preponderanța Maghiarilor.*

Foile ungurești, cari pînă ieri alaltăieri făceau spume la gură și amenințau în fie-care zi cu desfacerea Ungariei de către Austria, încep acum să sune alte coarde,

mai domoale și chiar cu surdina. Așa d. p. rabulistului *Magyar Hirnap* i-a intrat frica în oase, că la urma urmelor are să se prăbușască șandramaua dualistă. Ideia, că Ungaria s'ar putea trezi de odată izolată, destăcută de Austria și rezemată numai pe propriile ei picioare de — lut, îl face pe numitul ziar să prodigeze guvernului și opoziției maghiare sfaturi cu ghiotura, conjurîndu-i să se unească ca nu care cum-va Dualismul, această temelie a supremației ungurești, să cază în apă.

UN MANIFEST AL LIGII GERMANE

Sunt două Ligi germane. Una-i mai mult sau mai puțin politică și se numește *All-deutscher Verband*; cea l'altă e pur școlară și poartă numele de *Deutscher Schulverein*

Aceasta din urmă a lansat mai deună-zi un manifest, care ne arată că de și Germanii sunt unul din cele mai civilizate popoare, deși ei sunt azi în primul plan al oamenilor «înaintați», *ideia națională* este mobilul puternic al tuturor năzuințelor lor culturale. Dăm deci și noi din acest manifest un resumat, spre a se vedea cum știu Germanii să se îndemne și să se sprijinească reciproc, cînd vorba e de *apărarea naționalității* lor.

Manifestul este adresat *către poporul german din Ausoria* și sună ast-fel:

Poporul german din Austria a ajuns sub o grea asuprire ce-i amenință existența națională. În aceste vremuri grele îndreptăm și noi un cuvînt de deșteptare către conaționalii noștri. Deja acum 17 ani nevoia ne-a costrîns, pe noi Germanii din Austria, să ne strîngem rîndurile spre a înființa Liga școlară germană. Azi această nevoie e mai simțită ca ori și cînd mai înainte.

Dacă poporul nostru este expus la o luptă grea, el trebuie să se apuce de o muncă roditoare.

Aceasta a făcut-o Liga școlară germană.

Ea a cheltuit de la 1880—1896 pentru scopuri școlare germane suma de **3.309.534 florini 41 creițari.**

Fără aceste ajutoare bănești multe foculare de cultură germană ar fi azi cimitire. Poporul german datorie să sprijinească o

asemenea asociațiune, care a făcut și face atât de mult pentru poporul german din Austria în lupta sa de apărare a naționalității sale.

Fie-care German, ajuns la conștiință națională are datoria a ajuta cu obolul său această asociațiune națională.

Nici o considerațiune de partid nu poate și nu trebuie să oprească pe cine-va a-și da întreg concursul său acestei instituții, pentru că noi tot-d'auna ne-am dat silința a depărta politica din năuntrul ei, ca ea ast-fel să poată răspunde sublimei meniri

ce și-a pus: de a fi un centru de întâlnire a tuturor conaționalilor noștri fără distincții de partid.

Ne adresăm deci la întreg poporul german din Austria și-l provocăm ca, într'un unanim spirit de abnegare, să-și îndeplinească și mai departe această națională datorie și să nu aibă în vedere decît momentele cari ne pot uni, pentru că numai ast-fel va putea corespunde și succesul comun onoarei și însemnătății națiunii germane.

NOTIȚE DIVERSE

SUPERIORITATE DE RASSA

ntre nenumăratele cărți ce apar zilnic din tipografiile editoriale ale Parisului este una acum, care a deslănțuit o veritabilă campanie de discuții și de reflecțiuni. E o scriere de alarmă a d-lui *Edmund Demolins*, Di-rectorul revistei *Science Sociale*. Cartea poartă titlul: *De ce depinde superioritatea Anglo-Saxonilor?*

Scrierea lui Demolins a obținut un mare succes, și un succes nu numai de curiositate. Ea interesează pe unii, irită pe alții cari ar voi s'o laude, simțind adevărul pe care-l susține, dar cari în acelaș timp sunt loviți în vechile lor idei și obiceiuri.

Coperta cărții e și ea de o anumită elocvență, pentrucă ne arată un planisfer pe care regiunile deja ocupate de rassa anglo-saxonă sunt indicate în culori roșii, iar acelea spre care se întinde deocamdată numai *influența* ei sunt colorate în rosa. Toate aceste regiuni colorate în roș și rosa constituiesc împreună cam *jumătatea pământului*....

Membrii *Ligii Patrioților* din Paris s'ar putea convinge astfel, că adevăratul dușman teribil al Francezilor nu este cel ce a luat Alsația și Lorena, ci altul. Cu drept cuvînt zice deci Demolins :

«Pe cînd noi ne petrecem vremea cu reviste și cu aniversări răsboinice, un adversar pe care nu-l vedem sau pe care-l disprețuim pentrucă nu e ca noi înarmat pînă în dinți, brăzdează liniștit mările cu bastimentele lui și cotopește, pe nesimțite, întreaga lume cu nenumăratele sale colonii.»

Abia deschizi cartea și o statistică oficială, tipărită în prefață, dovedește pertinamente supe-

rioritatea rassei engleze. În timp de un an, Cana lului de Suez a fost parcurs de 160 de corăbi franțuzești, de 240 nemțești și de 2.262 corăbii englezești!

După răsboiul francezo-german, Francezii își ziceau că adevăratul învingător era învățătorul german. Și numai decît Franța se apucă să-și desvolte programele și să-și înmulțească școlile. Se cerea școala nu numai gratuită, dar și obligatoare.

Cuvîntul de ordin era : *să imităm pe Germani*. Fie-care școlărel care mergea la școală cu ghiozdanul la subțioară părea că-ți zice : *«Merg la școlă, prin urmare cele cinci miliarde au să se reîntoarcă în curînd pe malurile Senei!...»*

Dar altceva era și este în Germania. Împăratul are o concepție cu desăvîrșire individuală despre rolul școlii; el ține să facă din ea un mijloc de guvernare, o pepinieră de soldați docili și ascultători.

Cu totul divergente sunt rezultatele școlilor franceze. «Întrebați, zice Domolins, pe o sută de tineri francezi cari părăsesc liceul, la ce carieră se dedică : și trei pătrimi au să vă răspundă că *sunt candidați la funcțiunile guvernative.*»

Dar deoarece Statul nu-i poate aplica pe toți, el trebuie să facă o selecțiune cu ajutorul esamenelor. Marea. unica preocupare a băeților nu e decî studiul profund și practic al materiilor învățate, ci buna reușire la esamen. Aceasta se obține cu așa numitul *chauffage*, care consistă în a da, tinerilor în cel mai scurt timp posibil, o cultură superficială dar suficientă pentru moment, a obiectelor unui esamen.

Chauffage-ul se practică în Franța și mai ales la Paris, în anumite școli speciale, în cari capetele cele mai goale și cele mai vîrtoase sunt umplute, în câteva luni, cu toate cunoștințele pe cari le cere un vast program de materii. Dar vai, dacă esamenul s'ar amîna fie și numai cu opt zile ! Ca-

petele s'ar reci și le-ar trebui un nou *chauffage* (o nouă încălzire). Firește, că în câteva zile după examen, așa numitul *bachelier* (bacalaureat) nu-și mai aduce aminte de nimic, însă *certificatul* o dată dobândit îi dă dreptul să ceară o slujbă de la Stat.

Cu desăvârșire alta e concepția despre viață și despre scopul ei în Anglita. Acolo *școala tinde a face din școlar o ființă absolut independentă, ale cărei facultăți nu mai sunt rezimate pe speranțe deșarte în părinți și în Stat.*

Tinărul trebuie să devină acolo un bărbat întreg, spre a fi capabil să susțină cu succes lupta pentru existență.

Instrucția nu se face numai cu cărți și în chip meșteșugit; ea pune pe tineri în relațiuni directe cu natura și cu realitatea lucrurilor. Teoria fenomenelor se uită curînd. Numai practica rămîne fixată în memorie.

Franța e o țară bogată, ea dispune de o mare

cantitate de numerar, ea mai este apoi cea mai mare piață de bani. Această abundență se datorește economiei nașterilor — și antipatiei ce o au Francezii, în genere, pentru plasarea capitalurilor lor în întreprinderi agricole, industriale și coloniale.

Cauzele cari produc această aglomerare de capitaluri contribuiesc deja în fiecare an a le înpuțina și au să le sece în cele din urmă însăși sorgintea.

Aceasta se întimplă mai ales din pricină că părinții vor să aibă puțini copii, unul sau cel mult doi și să-i țină apoi mereu lingă dinșii.

Englezii nu-și iubesc copiii mai puțin decît Francezii; dar nu îi consideră drept absoluta lor proprietate; ei îi tratează dintru început nu ca jucării ci îi consideră ființe serioase. Așa că nu fiul va face «*cum a făcut tată-meu*», ci tatăl caută să prevadă și să facă el însuș aceea «*ce va face fiul meu*».

INFORMAȚIUNI

Comitetul central executiv al Ligii Culturale exprimă mulțumirile sale d-lui *Luigi Cazzavillan* din capitală, pentru tipărirea gratuită a Statutelor Ligii în o ediție de 3000 exemplare.

*

Ziarul *Frankfurter Zeitung* publică un articol despre *Românii din Tesalia*, arătînd motivele cari i vor fi îndemnat să adreseze cunoscutele lor petiții Sultanului și Marilor Puteri și să ceară, ca Tesalia să fie reîncorporată Greciei.

Ziarul de la Frankfurt se referă la scrierea d-lui *Dr. G. Weigand* asupra *Aromânilor*, și crede că adevărata cauză a acestei atitudini ar fi a se căuta în momente economice: Grecii ar fi făcut o mulțime de miserii ciobanilor români.

Ziarul german se înșală. Cauza principală pentru care Românii țin să fie reîncorporați la imperiul turcesc, este de ordin *național-cultural*: ei vor să-și desvolte individualitatea lor națională, ceea ce au și declarat ei însuși în petițiile lor.

*

AVIS

Sînștiințăm pe cetitorii noștri, că în lunele Iulie și August revista noastră va apărea în două numere mari lunare, de cîte 3—4 coale de tipar fie-care, cu un bogat și variat material din domeniul intereselor noastre naționale și culturale.

Numărul present este deci ultimul număr săptămînal

Numărul pentru luna Iulie va apărea ast-fel la 31 Iulie, iar cel pentru luna August, Duminică, 3 a acelei luni.

De la Septembrie încolo, revista va apărea iarăș săptămînal, în fie-care Duminică, în mărimea ei obișnuită, de cîte 1 coală (16 fețe) de tipar.

București 23 Iunie 1897.

Pentru Comitetul Central Executiv al
«LIGII CULTURALE»

Președintele:

MIHAIL VLĂDESCU.

Secretar:

A. D. FLORESCU